

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 72252440-610-[2014-154]- 10388
Konu : Yazılı Soru Önergesi

28/11/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.09.2014 tarihli ve 43452547-120.00-194436 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazı ekinde alınan ve İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait olan 7/51145 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, söz konusu soru önergesinde yer alan hususlar aşağıda değerlendirilmiştir.

Bilindiği üzere, mülga 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu hükümleri çerçevesinde herhangi bir işverene hizmet akdi ile bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan emekli olduktan sonra fiili çalışmasını sürdüren sigortalılardan sosyal güvenlik destek primi alınması 1999 yılında başlamış ve 2003 yılında 4956 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle de diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre emekli olup, Bağ-Kur sigortalılığına esas bir iş yapanlar da sosyal güvenlik destek primi mükellefiyeti kapsamına alınmıştır.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında;

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malûllüğü, malûllük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilir. Ancak,

.....

b) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle doğrulamak kaydıyla faaliyette bulunulmadığına ilişkin süreler hariç olmak üzere çalışılan süreleri için, sosyal güvenlik destek primi oranı olarak bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde belirtilen hükümler uygulanır. Bu oran, bu maddenin yürürlüğe girdiği yılda % 12 olarak, takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak uygulanır. Ancak bu oran % 15'i geçemez ..."

hükümüne yer verilmiştir. Anılan Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde ise; sosyal güvenlik destek primine tabi olanlardan kısa vadeli sigorta primi alınmayacağı, sosyal güvenlik destek primlerinin aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edileceği, sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş sürelerin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına ilâve edilmeyeceği ve bu süreler için toptan ödeme yapılmayacağı hükme bağlanmıştır. Buna göre, 01.10.2008 tarihinden sonra ilk defa kendi adına ve hesabına bağımsız çalışmaya başlayanlardan emekli olduktan sonra çalışmaya

devam edenlerden de sosyal güvenlik destek primi alınması uygulamasına devam edileceği açıkça hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olunması gereken bir işte çalışanların sigorta primi ödemekle yükümlü olduğu, sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin bu şekilde ödenecek primlerle sağlanabileceği, bu işlerde emekli olduktan sonra da çalışanlardan sosyal güvenlik destek primi alınmaması halinde muvazaalı işyeri açılmasının yaygınlaşacağı ve aynı işi yapanlar arasında rekabet eşitliğinin bozulacağı dikkate alındığında; sosyal güvenlik destek primi alınmaması yönünde düzenleme yapılmasının uygun olmayacağı değerlendirilmekte olduğundan çalışan emeklilerin aylıklarından kesilen sosyal güvenlik destek primini kaldırmaya yönelik bir çalışma bulunmamaktadır. Bu kapsamda da destek primi kesinti süresi ve miktarını dikkate alarak, çalışan emeklilerin maaşlarının yeniden hesaplanması yolunda Bakanlığımız tarafından yürütülen bir çalışma bulunmamaktadır.

Bilindiği üzere; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerinde yapılacak artışlar, 5982 sayılı Kanun ile yapılan Anayasa değişikliği sonucunda 2012 yılından itibaren karşılıklı müzakereler ile yürütülen toplu sözleşme süreci sonucunda belirlenmeye başlanmış bulunmakta ve memur emeklileri de bu düzenlemelerden doğrudan etkilenmektedirler.

Diğer taraftan işçi emeklilerinin ücret artışları ise, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu”nun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre, her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yılı tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenmektedir.

Bu kapsamda, söz konusu düzenlemeler de dahil 2002 Aralık - 2014 Ekim dönemi itibarıyla kamu görevlilerinin ve emeklilerin mali ve sosyal haklarında önemli ölçüde artışlar sağlanmıştır. 2002 Aralık - 2014 Ekim döneminde en düşük memur emekli aylığı %248,4 oranında artarak 377 TL’den 1.312 TL’ye, en düşük işçi emekli aylığı %307,4 oranında artarak 257 TL’den 1.047 TL’ye, en düşük Bağ-Kurlu esnaf emekli aylığı %470,9 oranında artarak 149 TL’den 849 TL’ye ve en düşük Bağ-Kurlu tarım emekli aylığı da %862,9 oranında artarak 66 TL’den 634 TL’ye yükselmiştir. Söz konusu dönemde TÜFE’deki artış ise %182,3 oranında gerçekleşmiştir.

Emeklilerin aylık ve ücretlerine ilişkin söz konusu artışlar göz önünde bulundurulduğunda, aylık ve ücretlerdeki artışların enflasyonun oldukça üzerinde gerçekleştiği ve aylıklardaki reel artışların emeklilerin satın alma güçlerini de artırdığı görülmektedir. Bununla birlikte emeklilerin mali ve sosyal haklarında genel bir düzenlemeyle ilave artışlar yapılmasına yönelik halihazırda Bakanlığımızca yürütülmekte olan bir çalışma bulunmamaktadır.

Önergede geçen diğer hususlarla ilgili detaylı bilgilerin ise Sosyal Güvenlik Kurumundan edinilebileceği düşünülmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı